Ruokaosasto
Lainsäädäntöneuvos Pirjo Tomperi

Maa- ja metsätalousvaliokunnalle

HE 11/2019 VP

HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE KASVINTERVEYSLAIKSI SEKÄ LAIKSI SAKON TÄYTÄNTÖÖNPANOSTA ANNETUN LAIN 1 §:N MUUTTAMISESTA

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi kasvinterveyslaki. Lailla täydennettäisiin Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksia kasvintuhoojien vastaisista suojatoimenpiteistä (*kasvinterveysasetus*) sekä virallisesta valvonnasta ja muista virallisista toimista (*valvonta-asetus*). Nykyinen kasvinterveyden suojelemisesta annettu laki kumottaisiin.

Euroopan unionin asetukset ovat sellaisinaan Suomessa sovellettavaa oikeutta. Asetuksia täydentävänä laki ei muodostaisi itsenäistä ja kattavaa sääntelykokonaisuutta, vaan sitä sovellettaisiin rinnakkain EU:n asetusten kanssa. Kasvintuhoojien torjuntaa ja hävittämistä koskevat toimenpiteet tulevat mainituista EU:n asetuksista.

Ehdotetussa laissa säädettäisiin toimivaltaisista viranomaisista ja niiden tehtävistä. Toimivaltaisia viranomaisia ovat Ruokavirasto, elinkeino-, liikenne-ja ympäristökeskukset sekä maahantuonnissa Tulli. Suomen metsäkeskus avustaisi tuhoojien hävittämisessä metsässä kasvavissa puissa. Tuhoojien torjunnassa Ruokavirastolle tulisi selkeä Elyjen ohjausvastuu karanteenituhoojien hävittämis- ja torjuntatoimenpiteissä. Lakiin otettaisiin viranomaiselle toimivaltuus tunnistautumattomaan näytteenottoon etämyynnissä tarjotuista tuotteista, jotta internetsivustoilta voidaan nähdä samat tiedot kuin mitkä kuluttaja näkee sekä todentaa tuotteiden ja niistä annettujen tietojen säännöstenmukaisuus.

Kansallisia säännöksiä annettaisiin nykytilan säilyttämiseksi siltä osin kuin EU:n asetuksen soveltamisala ei sitä estä. Ehdotettu laki sisältää säännöksen eräistä kasvinterveysasetuksen soveltamisalan ulkopuolelle jäävistä kasvinterveysriskien hallintatoimista, kuten Suomessa pysyvästi esiintymättömän muun kuin säännellyn tuhoojan leviämisen estämisestä. Lisäksi nykyisen lain mukaiset kansalliset vaatimukset biologiseen torjuntaan tai pölytykseen käytettäville makroeliöille säilytettäisiin. Hallinnollisiin pakkokeinoihin ehdotetaan uutta hallinnollista seuraamusmaksua, jolla voitaisiin nopeammin reagoida mahdollisiin laiminlyönteihin.

Kasvinterveyskorvauksia koskevia säännöksiä ei muutettaisi tällä esityksellä, vaan ne jäisivät voimassa olevan lain mukaisiksi. Syynä tähän on EU:ssa valmisteilla oleva uusi rahoitusasetus (Single Market Programme), joka tulee sisältämään säännökset komission avustuksista jäsenmaille tiettyjen kasvintuhoojien hävittämisestä aiheutuneista kustannuksista. Lisäksi olisi tarkoituksenmukaista odottaa kasvintuhoojavakuutusten vakuutusmaksuveron vapautuksen vaikutuksia.

Kasvinterveyslaki ehdotetaan tulevaksi voimaan 14.12.2019 samanaikaisesti kuin kasvinterveysasetusta ja virallista valvontaa koskevaa asetusta ryhdytään soveltamaan.